

MILJØMINISTERIET
EU og Internationalt

24. januar 2014

Samlenotat til MIU og FEU

1.	Kommissionens forslag om invasive arter KOM (2013) 620 - <i>Tidligt forhandlingsoplæg</i>	<i>Side 2</i>
2.	Kommissionens forslag om CITES Recast (omarbejdning) KOM (2012) 403 - <i>Tidligt forhandlingsoplæg</i>	<i>Side 15</i>
3.	Kommissionens forslag om en FLEGT licensordning for import af tømmer til EU. KOM(2013) 15 final. - <i>Tidligt forhandlingsoplæg</i>	<i>Side 18</i>
4.	Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om markedsføring med henblik på dyrkning i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af et majsprodukt (<i>Zea mays</i> L., linje 1507) der er genetisk modificeret med henblik på resistens over for visse skadelige sommerfuglearter KOM(2013) 758. - <i>Mundtlig orientering</i>	<i>Side 21</i>

PUNKT 1

Kommissionens forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikke hjemmehørende arter, KOM(2013) 620 final

Tidligt forhandlingsmandat

Revideret notat

1. Resume

Forordningens overordnede formål er at forebygge, minimere og afbøde skadevirkningerne på biodiversitet og økosystemtjenester, som følge af introduktion og spredning, såvel tilsigtet som utilsigtet, af ikke-hjemmehørende invasive arter.

Iflg. forordningen skal der, på baggrund af en videnskabeligt baseret risikoanalyse, opstilles og ajourføres en liste over ikke-hjemmehørende invasive arter, som er problematiske på EU-niveau, og som herefter reguleres igennem forordningen. En sådan liste vil potentielt kunne komme til at indeholde arter, der er væsentlige for kommerciel produktion, som fx amerikansk mink.

Forordningen opstiller, med visse undtagelser, forbud mod at indføre, transportere, sælge, dyrke, holde, anvende, udslippe og udsætte, mm. disse listede ikke-hjemmehørende invasive arter.

Medlemsstaterne skal gennemføre en analyse af spredningsveje for ikke-hjemmehørende invasive arter på deres område og udarbejde en handlingsplan for de prioriterede spredningsveje.

Medlemsstaterne skal indføre et overvågningssystem samt grænsekontroller ved Unionens grænser, for arter der er problematiske på EU niveau. Hvis medlemsstaterne opdager, at en ikke-hjemmehørende invasiv art, der er problematisk på EU niveau, er kommet ind i EU, skal medlemsstaten øjeblikkeligt underrette EU og starte udryddelsesforanstaltninger. Hvis der allerede er ikke-hjemmehørende invasive arter i medlemsstaten, som er problematiske på EU niveau, skal medlemsstaten indføre foranstaltninger til at udrydde, begrænse eller indeslutte disse ikke-hjemmehørende invasive arter.

Det vurderes, at forslaget vil påvirke miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark positivt.

Kommissionens vurdering af forslagets økonomiske konsekvenser peger på, at forslaget vil have en samfundsøkonomisk gevinst gennem bl.a. mindre skadesomkostninger på biodiversiteten og økosystemer, der både kan have stor betydning for erhvervslivet og natur og miljøet, men også gennem færre sundhedsomkostninger. Kommissionen vurderer, at selvom der vil være omkostninger ved implementeringen af denne forordning, så vil manglende handling være meget dyrere på sigt. Der er stor usikkerhed forbundet med Kommissionens skøn.

En gennemførelse af forslaget i Danmark vil have statsfinansielle konsekvenser, der omfatter udgifter til overvågning og grænsekontrol og foranstaltninger til at håndtere ikke-hjemmehørende invasive arter. Derudover har forslaget potentielt meget væsentlige negative erhvervsøkonomiske

konsekvenser, idet forslaget indebærer, at også arter der anvendes i kommerciel sammenhæng er omfattet af forordningens forbud mod hold, handel og transport. Da det endnu ikke vides hvilke invasive arter der omfattes af forordningen, er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at angive de samlede samfundsøkonomiske konsekvenser af forslaget. Der er stor usikkerhed forbundet med skøn for konsekvenserne.

2. Baggrund

Medlemslandene modtog den 9. september 2013 Kommissionens ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 192, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Europa Parlamentet har endnu ikke behandlet forslaget.

Forslaget prioriteres af det græske formandskab, der forventer at indgå en første læsningsenighed med Europa Parlamentet inden udgangen af marts 2014.

3. Formål og indhold

Forordningens overordnede formål er at forebygge, minimere og afbøde skadevirkningerne på biodiversitet og økosystemtjenester, som følge af introduktion og spredning - såvel tilsigtet som utilsigtet - af ikke-hjemmehørende invasive arter. Forordningen opstiller krav til en forebyggende indsats, til tidlig opdagelse og hurtig udryddelse af nye ikke-hjemmehørende invasive arter samt foranstaltninger til at udrydde, begrænse eller indeslutte ikke-hjemmehørende invasive arter der allerede er udbredte i medlemsstaten.

De problematiske ikke-hjemmehørende invasive arter på EU-plan, som reguleres ved forordningen, fastlægges gennem udarbejdelse af en liste på baggrund af en videnskabeligt baseret risiko analyse. Risikoanalysen er baseret på følgende kriterier: a) arten skal være ikke-hjemmehørende i EU, b) arten skal være i stand til at etablere en levedygtig population og sprede sig i miljøet, og c) en indsats på EU-plan er påkrævet for at forhindre arten i at etablere og sprede sig ud fra en risikovurdering. Der skelnes med disse kriterier ikke mellem produktionsdyr og -planter, og arter som findes i EU af andre grunde. Listen vil maks. have 50 navne, og den etableres efter forordningens ikrafttræden ved brug af gennemførelsesretsakter.

Forebyggende indsats

Forordningen opstiller, med visse undtagelser, forbud mod at indføre, transportere, sælge, dyrke, holde, anvende, udslippe og udsætte mm. de ikke-hjemmehørende invasive arter, der er mest problematiske på EU-plan. Medlemsstaterne kan dog give en tilladelse til forskning og ex-situ bevaring af ikke hjemme-hørende invasive arter, der er på EU's liste, såfremt en række betingelser er opfyldt.

Medlemsstaten skal senest 18 måneder efter forordningens ikrafttrædelse gennemføre en analyse og prioritering af spredningsveje for utilsigtet introduktion af ikke-hjemmehørende invasive arter på deres område. Senest 3 år efter ikrafttræden af forordningen skal medlemsstaten lave en

handlingsplan for de prioriterede spredningsveje med en tidsplan samt en beskrivelse af de foranstaltninger, der skal træffes.

Overvågning og tidlig opdagelse af invasive arter

Medlemsstater skal have indført et offentligt overvågningssystem, der omfatter nye og allerede etablerede ikke-hjemmehørende invasive arter, der er problematiske på EU-plan.

Overvågningssystemet skal være tilstrækkeligt dynamisk til hurtigt at opdage nye ikke-hjemmehørende invasive arter på medlemsstats niveau.

Medlemsstaterne skal have indført fuldt fungerende strukturer til gennemførelse af grænsekontroller ved Unionens grænser af ikke-hjemmehørende invasive arter, der er problematiske på EU-plan.

Udryddelse af nye ikke hjemme hørende invasive arter

Hvis medlemsstaterne opdager, at en ikke-hjemmehørende invasiv art, der er problematisk på EU niveau, er kommet ind i landet, skal medlemsstaten øjeblikkeligt underrette Kommissionen og de øvrige medlemsstater herom. Medlemsstaten har derefter en forpligtelse til at udrydde arten.

Medlemsstaterne er fritaget for forpligtelsen til at udrydde ikke-hjemmehørende invasive arter, hvis Kommissionen ved en gennemførelsesretsakt, efter en konkret anmodning fra medlemsstaten, giver en fritagelse herfra, såfremt a) udryddelsen ikke er teknisk mulig, b) en cost-benefit analyse viser, at omkostningerne på lang sigt vil være usædvanligt høje og ikke stå i passende forhold til de fordele, som udryddelsen indebærer, c) der ikke findes tilgængelige udryddelsesmetoder, eller de tilgængelige udryddelsesmetoder har alvorlige negative konsekvenser for menneskers sundhed eller miljøet.

Udryddelse, begrænsning eller indeslutning af ikke-hjemmehørende invasive arter, som allerede er vidt udbredte

Såfremt der i en medlemsstat allerede eksisterer ikke-hjemmehørende invasive arter, som er problematiske på EU-niveau, skal medlemsstaten indføre foranstaltninger til at udrydde, begrænse eller indeslutte disse arter. Forslaget rummer i den forbindelse ikke en mulighed for fritagelse tilsvarende muligheden under nye invasive arter.

Sanktioner

Iflg. forordningsforslaget skal medlemsstaterne fastlægge bestemmelser om administrative foranstaltninger og sanktioner for overtrædelse af forordning, og træffe alle de fornødne foranstaltninger til at sikre, at de håndhæves. Sådanne foranstaltninger og sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning.

Forordningen giver de kompetente myndigheder beføjelse til at pålægge administrative foranstaltninger og sanktioner, herunder administrative bøder, mod enhver fysisk eller juridisk person, som ikke overholder bestemmelserne i denne forordning.

Overgangsbestemmelser

Forordningen indeholder to overgangsbestemmelser. Således vil forbuddet mod erhvervsmæssigt hold, transport mm. af de mest problematiske ikke- hjemmehørende invasive arter på EU-plan først træder i kraft 2 år efter arterne er optaget på listen over invasive ikke-hjemmehørende arter, der er problematiske på EU-niveau. Og i forhold til hold af kæledyr vil det være muligt for borgere at beholde invasive ikke-hjemmehørende arter, der allerede var erhvervet som kæledyr før ikrafttrædelse af forordningen.

4. Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentets miljøkomité forventes at stemme om ændringsforslag til Kommissionens forslag den 30. januar 2014.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionens nærhedsvurdering

Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt med en indsats på EU-plan, eftersom problemerne med ikke-hjemmehørende invasive arter tager til og i sin natur er grænseoverskridende. Uden fælles retningslinjer på EU-niveau træffer medlemsstaterne foranstaltninger til at håndtere problemerne på nationalt plan, hvilket kan undergraves af en manglende indsats i en nabomedlemsstat, hvor arten også forekommer.

Derudover må beskyttelsen af det indre marked og varernes frie bevægelighed sikres. En koordineret tilgang vil sikre juridisk klarhed og lige konkurrencevilkår for de sektorer, som anvender eller handler med fremmede arter samtidig med, at man undgår en opsplittning af det indre marked på grund af forskellige begrænsninger for markedsføring af ikke-hjemmehørende invasive arter mellem medlemsstaterne.

De nuværende bestræbelser er stærkt opsplittede og usammenhængende med store mangler i lovgivningen. Det fører til manglende effektivitet og løser ikke problemet med ikke-hjemmehørende invasive arter. Der er behov for en blanding af EU-foranstaltninger og nationale, regionale og lokale foranstaltninger, i overensstemmelse med nærhedsprincippet. En sammenhængende tilgang på EU-plan vil gøre foranstaltningerne mere effektive.

Regeringens nærhedsvurdering

Da formålet med forslaget vedrører indsats overfor grænseoverskridende ikke-hjemmehørende invasive arter, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Der er dog behov for at forslaget i nogle henseender modificeres, så medlemsstaterne fx selv har indflydelse på om der er behov for genopretning af økosystemer, der er beskadiget som følge af invasive arter.

6. konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser:

Gældende dansk ret

I dansk lovning er ikke-hjemmehørende invasive arter særligt reguleret som følger:

Den bevidste introduktion af nye dyrearter til naturen reguleres af Naturbeskyttelseslovens § 31, stk.1 (lbkg nr. 85/2002), som fastslår, at dyr der ikke er naturligt forekommende i Danmark, ikke må udsættes i naturen uden miljøministerens tilladelse. Dette gælder både for landjorden, søterritoriet og fiskeriterritoriet.

For ikke-naturligt vildtvoksende planter gælder iflg. Naturbeskyttelseslovens § 31, stk.2, at miljøministeren kan træffe bestemmelser om, at disse kun må udplantes eller sås med særlig tilladelse. Reglen er ikke udartet i bekendtgørelser.

Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning (lbkg. nr. 735 af 14. juni 2013) regulerer fugle og pattedyr. Ifølge § 12 i bekendtgørelse om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber (bkg. nr. 870/2007) må vildt ikke udsættes i naturen uden Naturstyrelsens tilladelse.

Ifølge Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo (bkg. nr. 862 af 10. september 2009, i henhold til lov om drift af landbrugsjorde), kan kommunen i henhold til en endeligt vedtaget og offentliggjort indsatsplan pålægge ejere eller brugere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe planten. Hvis indsatsplanens bestemmelser om bekæmpelse af kæmpebjørneklo ikke overholdes, kan kommunen påbyde den pågældende ejer eller bruger at foretage bekæmpelsen. Undladelse af at efterkomme et påbud straffes med bøde.

Bekendtgørelsen om hold af mårhund (bkg. nr. 720 af 24. juni 2011), der anses som en ikke-hjemmehørende invasiv art, fastsætter, at det ikke er tilladt at anskaffe sig en mårhund i Danmark. Alle danskere, der allerede har mårhunde i fangenskab, skal lade dyrene chipmærke og registrere.

Der er desuden et regelsæt i regi af Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri bekendtgørelse nr. 265 af 28. marts 2006 om husning af mink og hegning af minkfarme, hvor der stilles specifikke krav til, hvordan hegnet omkring minkfarme skal se ud. Omdrejningspunktet i bekendtgørelsen er at sikre imod udslip.

Bekendtgørelsen om håndtering af ballastvand og sedimenter fra skibes ballastvandtanke (bkg. nr. 654 af 15. juni 2012) skal forebygge spredning af marine, invasive arter ved udledning af ballastvand.

Forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen har direkte virkning og eksisterende lovgivning skal tilpasses efter ikrafttrædelse af forordningen.

Kommissionens vurdering af forslagets økonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser:

Kommissionen har udarbejdet en konsekvensvurdering af forslaget på EU-niveau, men ikke for den enkelte medlemsstat, jf. tabel 1. Konsekvensvurderingens udgangspunkt er, at ikke-hjemmehørende invasive arter allerede koster på 10,7 mia. kr. (1,433 mia. euro) årligt på EU-niveau, og skadesomkostningerne stiger fortsat. De samlede omkostninger for Danmark er estimeret ud fra Danmarks andel af det samlede EU budget.

Forslagets økonomiske konsekvenser, udregnet af Kommissionen, fremgår også af tabel 1. Den største post vedrører udryddelse af ikke-hjemmehørende invasive arter, og det er usikkert i hvilken retning udgifterne vil udvikle sig.

Tabel 1: Samlede estimerede omkostninger fra Kommissionens beregninger					
mio. kr.	I dag			Forslaget	
	EU	Danmark*		EU	Danmark
Risikovurdering	22,4	0,4	↓	10,4	0,2
Håndtering af utilsigtede spredningsveje, herunder grænsekontrol	812,9	16,3	↑	1.118,7	22,4
Tilladelse af undtagelser til udsætning af invasive	-	-	↑	↑	↑
Overvågning	52,2	1,0	↑	52,2	1,0
Håndtering af invasive arter, herunder hurtig udryddelse	9.762,1	195,2	↓	↓	↓
Informationssystem	25,4	0,5	↑	26,8	0,5
Administration	14,9	0,3	↑	15,7	0,3
Totale omkostninger	10.689,9	213,7	-	-	-

* Danmarks andel udgør 2 pct. af de samlede udgifter

Tabellen viser de samlede estimerede omkostninger i mio. kr. pr. år for henholdsvis EU og Danmark i dag og efter forslagets ikrafttræden. Tallene er baseret på angivelser fra Kommissionens konsekvensvurdering. Pilene angiver, om Kommissionen forventer, at omkostningerne vil stige, falde eller være uændrede [over tid].

Kommissionen vurderer, at selvom der vil være omkostninger forbundet med implementeringen af forordningen, så vil manglende handling være meget dyrere på sigt. De nuværende omkostninger i de enkelte medlemslande vil skifte til en mere fokuseret og forebyggende indsats, og de forventede ekstra omkostninger vil ifølge Kommissionen være relativt små i forhold til fordelene ved at undgå en voldsom omkostningsstigning.

Kommissionens skøn over de statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser vurderes at være meget usikre. Omkostningerne vil bl.a. afhænge af hvilke arter der kommer på listen, hvilke foranstaltninger der skal træde i kraft, omfanget af genopretning og udgifterne til kontrol og forvaltning.

Statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget vil medføre øgede omkostninger til overvågning og kontrol. Herudover vil der være omkostninger til bekæmpelse af ikke-hjemmehørende invasive arter i tilfælde af at listen omfatter arter der allerede findes i Danmark, eller som observeres inden for landets grænser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forudsat at invasive arter, der anvendes til kommercielt brug i Danmark (herunder bl.a. minkavl og skovbrug) optages på EU's liste, vurderes det at have meget betydelige negative erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vil i givet fald medføre ophør med produktion af omfattede arter, restriktioner på brugen og krav til foranstaltninger til at udrydde, begrænse eller indeslutte arterne.

Hvis amerikansk mink således optages på listen og ikke kan undtages, vil avl skulle udfases. Det vil betyde meget store tab i indtjening. København Fur havde i salgsåret 2012/13 (skind produceret i 2012), en samlet omsætning på kr. 13,4 mia. En afvikling af minkproduktion i Danmark vurderes af København Fur at kunne antage samfundsøkonomiske omkostninger på op imod 1,5 pct. af BNP. Forudsat mink kan undtages, men underlægges krav tilsvarende forordningens artikel 8, forventes de erhvervsøkonomiske omkostninger ifølge beregninger fra København Fur, at antage op imod kr. 1,6 mia. årligt. Dette omfatter bl.a. krav til mærkning, transport og tilknytning af videnskabeligt personale.

Samfundsøkonomiske konsekvenser.

Invasive arter kan have negative konsekvenser for biodiversiteten og eksisterende økosystemer. Det er ikke muligt at opgøre omkostningerne ved eventuelt tab af biodiversitet eller ændringer i økosystemer som følge af invasive arter. Der er imidlertid sikkerhed for, at forslaget vil indebære betydelige statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder tab af arbejdspladser, kapitalapparat mv., såfremt arter der er anvendes til kommercielt brug i Danmark, som amerikansk mink omfattes af listen. Samlet er det ikke muligt at opgøre de samfundsøkonomiske konsekvenser af forslaget.

Hvis forslaget vedtages i sin nuværende form, og den amerikanske mink optages på listen over invasive ikke-hjemmehørende arter på EU-niveau, vil det være ødelæggende for dansk minkproduktion, og indebære store samfundsøkonomiske konsekvenser. Der er ca. 6.000 personer beskæftiget med minkproduktion og afledte erhverv i Danmark. Et forbud vil medføre tab af arbejdspladser, som først og fremmest vil ramme yderområderne, hvor minkfarmene typisk er placeret.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vil begrænse de invasive ikke-hjemmehørende arters negative indflydelse på biodiversiteten og miljøet, og dermed have en positiv påvirkning af miljø-, natur- og sundhedsbeskyttelsen i både Danmark og EU.

7. Høring

Forslaget har været sendt i høring den 16. september 2013 frem til den 14. oktober 2013 hos i alt

146 myndigheder og organisationer. Naturstyrelsen modtog i alt 22 høringssvar, hvoraf 10 myndigheder og organisationer oplyste, at man ikke havde bemærkninger til forslaget.

Danmarks Jægerforbund har ingen bemærkninger til selve forordningsforslaget, men vil gerne inddrages konstruktivt i det fremadrettede arbejde.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder, at det er et godt struktureret forslag, ligesom foreningen også finder at det er godt at der er tale om en forordning og ikke et direktiv. Foreningen finder, at Danmark skal arbejde intensivt for at alle skadevoldende arter opføres på listen over arter, der anses som problematiske i EU, og at der skal kunne foretages en prioritering af indsatsen overfor disse arter. Foreningen finder endvidere, at Danmark bør arbejde for et forbud mod flere end 50 problematiske arter ikke kan indføres i fællesskabet, og at bestemmelsen om håndtering af invasive arter rummer angivelse af en fælles artsspecifik prioritering, målsætning og indsats. DN finder endelig, at Danmark bør tale for en klarere definition af målsætningen for udryddelse af invasive arter.

Dansk Gartneri (DG) finder forslaget til forordning om invasive arter er fornuftigt og med gode overordnede rammer og tiltag for at sikre biodiversiteten i Danmark og EU. Forordningsforslaget indebærer, at listen med invasive arter fremlægges et år efter forslagets ikrafttræden. DG finder, at det virker urimeligt at forholde sig til forordningens konsekvens for gartnerierhvervet, uden at have set hvilke arter der forventes at optræde på listen og kriterierne for listens indhold. Endelig finder DG, at hvis der forventes en offentlig grænsekontrol for at forhindre indførsel af planter, vil det være en praktisk taget umulig og omkostningstung opgave.

Dansk Land- og Strandjagt (DS) bifalder, at der kommer strenge regler og totalt importforbud mod invasive arter. DS mener, at ulven også bør betragtes som invasiv, og at det ikke bør overlades til EU at bestemme, hvad der er invasivt i Danmark.

Det Økologiske Råd (DØR) ser med stor tilfredshed, at der nu foreligger et forslag til EU-forordning om invasive arter. DØR savner en begrundelse for, at listen over invasive arter, der er problematiske på EU-niveau, højst kan omfatte 50 arter, da dette ikke vil være tilstrækkeligt til at forebygge introduktion af nye invasive arter. DØR anbefaler derfor, at alle invasive arter der endnu ikke er introduceret i EU, optages på listen, hvis de opfylder kriterierne, for at forebygge introduktion. Herudover bør listen omfatte de vigtigste af de allerede introducerede invasive arter med henblik på en koordineret indsats på EU-plan omkring udryddelse mv. DØR finder, at det af ressourcemæssige grunde giver mening at lægge loft i forordningen over antallet af invasive arter på listen. DØR finder det vigtigt, dels at medlemsstaterne kan foretage strenge foranstaltninger for at håndtere invasive arter, der ikke står på forordningens liste, dels at der er et nationalt og lokalt ejerskab til bekæmpelse af invasive arter, da effektiv bekæmpelse forudsætter inddragelse af landenes borgere.

Foreningen for Prydfjerkræ (FP) er glad for, at der gøres noget for at dæmme op for de ulemper, der

bliver forårsaget af invasive arter. FP ved, at flere prydfugle har invasiv karakter, og vil foreslå udvidet jagttid på vildtlevende individer af disse arter, og at de fugle, der holdes som prydfugle, kun må holdes adskilt fra vildtlevende fugle. Når det bliver afklaret, hvilke fugle der kommer på listen, vil foreningen gerne stille sin ekspertise til rådighed.

København Fur (KF) bemærker, at det ved fastsættelsen af listen over ikke-hjemmehørende arter skal sikres, at opstillingen ikke vil få produktionsmæssige konsekvenser. Det vil ske, hvis mink optages på listen. Opdræt, handel og transport af mink kan foregå uden betydning for biodiversitet/natur, idet avlerne kan tage de fornødne foranstaltninger problemer. I forhold til udslip fra minkfarme anfører KF, at løsningen er landene forpligtiges til at fastsætte lovgivning om effektiv hegning, opsætning af fælder etc. Som det allerede findes i Danmark.

Landbrug & Fødevarer (LF) bakker op om det overordnede formål med forordningen og bifalder, at der tilstræbes at igangsætte en samlet indsats vedr. invasive arter på EU-plan. LF henstiller, at man i den nationale gennemførelse sikrer, at bestemmelserne om hurtig udryddelse og forvaltningsforanstaltninger ikke medfører uforholdsmæssige konsekvenser eller omkostninger for fx lodsejere og landmænd. For arter der er vanskelige eller omkostningstunge at udrydde, er det vigtigt, at man kan fritages for bestemmelsen på baggrund af en cost-benefit-analyse. Det skal sikres, at optagelse af en art på listen over ikke-hjemmehørende arter ikke får produktionsmæssige konsekvenser. I den forbindelse nævnes det, at optagelse af mink på listen vil kunne få uforholdsmæssigt store konsekvenser. Mink bør ikke fremgå af forbudslisten, da opdræt, handel og transport heraf uden problemer kan foregå uden betydning for biodiversitet. Løsningen i forhold til udslip fra europæiske minkfarme vil være at landene forpligtiges til at fastsætte lovgivning om effektiv hegning af minkfarmene og opsætning af fælder etc., ligesom det allerede findes i Danmark.

Sekretariatet for Bilfærgernes Rederiforening og Rederiforeningen af 2010 og Danmarks Rederiforening har udtrykt bekymring over rækkevidden af forordningsforslaget og for muligheden for fremtidig EU-kompetence på dette område.

Danske Maritime(DM) påpegede, at invasive arter er genstand for en IMO konvention, som Danmark og flere andre EU medlemsstater har ratificeret konventionen, og taget skridt til gennemføre den i national ret, men den er ikke gennemført ved en europæisk retsakt, og bliver det så vidt vi kan se heller ikke med det foreliggende forslag. Konventionen er ikke trådt i kraft, blandt andet fordi ikke alle EU lande har ratificeret den. DM er af den opfattelse, at en ratifikation af konventionen bør fremmes mest muligt. Danmark bør benytte lejligheden til at arbejde for at nogle lande ratificerer IMO konventionen.

Foreløbigt rammenotat har været sendt i høring i Miljøspecialudvalget den 8. november med frist den 11. november, hvor følgende høringssvar blev modtaget.

Landbrug & Fødevarer (LF) understreger vigtigheden af deres høringssvar indsendt i forbindelse med høring af forslaget. LF opfordrer kraftigt til, at regeringen fastholder de generelle holdninger

til, at kommerciel produktion af ikke-hjemmehørende invasive arter skal foregå uden væsentlige erhvervsmæssige konsekvenser, samt at regeringen arbejder for, at den endelige forordning indeholder bestemmelser, der sikrer, at ingen produktionsgrene inden for pelsdyravl, skovbrug og gartneri mv. kommer til at opleve en negativ erhvervsøkonomisk effekt.

Danske Havne (DH) hæfter sig ved, at der forudses væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser uden at disse kan kvantificeres. Det er selvsagt vanskeligt at forholde sig til disse konsekvenser, og hvilke dele af erhvervslivet der bliver belastet, men som udgangspunkt også et tyndt beslutningsgrundlag. DH er enig i, at det er en offentlig opgave at etablere et overvågningssystem, ligesom også kontroldelen med at forholdsreglerne mod spredning af invasive arter skal være en offentlig opgave.

Rammenotat om forslaget blev den 20. november 2013 behandlet i Miljøspecialudvalget. Der var følgende bemærkninger:

Danmarks Naturfredningsforening finder det overordnet positivt, at der kommer en forordning på EU-niveau. Det blev påpeget, at foreningens indledende høringssvar muligvis var blevet misforstået, idet foreningen ikke anser det for realistisk at anføre 1500 arter på listen over invasive arter. Dog lægger foreningen vægt på, at en liste med 50 arter er for begrænset.

Foreningen er desuden bekymret for, at processen for fastlæggelse af listen vil bære præg af, at medlemslandene forhandler ud fra økonomiske hensyn fremfor reelle væsentlighedskriterier. Der blev i den forbindelse spurgt ind til rammerne for disse forhandlinger.

I forhold til erhvervsmæssig brug blev det påpeget, at foreningen ikke opfatter sitka-gran som en væsentlig invasiv art, da den ikke fortrænger andre arter. Det blev bemærket, at foreningen ikke anser det som sandsynligt, at direktivet kan føre til ophør af minkavl. Foreningen finder det rimeligt at medtage overvejelser omkring den forurening, invasive arter medfører. Det blev påpeget, at der i dag bruges mange penge på udryddelse af undsluppen mink, og at dette ikke dækkes af minkavlere. Foreningen fremhævede desuden, at de samlede estimerede omkostninger også burde tage højde for de positivt afledte økonomiske konsekvenser ved forslaget. I den forbindelse blev det pointeret, at nogle erhverv i dag påføres omkostninger som konsekvens af invasive arter, og at de omkostninger vil fratage med forslaget. F.eks. vil forslaget begrænse omkostninger ved at bekæmpe invasive arter, der i dag kommer til landet fra Tyskland, da disse i stedet ville blive udryddet i Tyskland. Endelig blev der spurgt ind til kravet om, at nationalstaterne selv skal have mulighed for at fastsætte niveau og behov for genoprettelse af beskadigede økosystemer. Foreningen finder det vigtigt med visse rammer for sådan et mulighedsrum.

Dansk Industri støtter princippet om, at forurenere betaler, men går ikke ind for kollektiv afstraffelse.

8. Forhandlingssituationen

Forhandlingerne blev indledt i Rådets arbejdsgruppe i september 2013, og sagen har siden været prioriteret af såvel det tidligere som det nuværende formandskab.

Forhandlingerne i Rådet er generelt gået i retning af at tilføje forslaget mere fleksibilitet og

proportionalitet i forhold til medlemsstaternes forpligtelser. Danmarks krav om fortsat mulighed for kommerciel produktion af ikke-hjemmehørende invasive arter har ligeledes været genstand for indgående forhandlinger, herunder i relation til undtagelsesbestemmelserne og til kriterierne for at optage invasive arter på listen over arter der er omfattet af forordningen.

Forslaget var genstand for en politisk drøftelse på Rådsmødet (miljø) den 13. december 2013. Der tegnedes sig bl.a. et flertal for, at listen over invasive arter der omfattes af forordningen ikke skulle begrænses til 50 arter.

Forhandlingssituationen peger endnu ikke i retning af et entydigt resultat, men der hersker et generelt og udtalt ønske hos såvel Formandskabet, Kommissionen som Europa-Parlamentet om at nå en førstelæsningsenighed inden valget til Europa-Parlamentet.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser intentionen bag Kommissionens forslag velkommen. Regeringen finder, at begrænsning og bekæmpelse af invasive arter er et væsentligt hensyn i forhold til at beskyttelse af den hjemmehørende biodiversitet.

Regeringen er af den opfattelse, at forslaget mangler proportionalitet i forhold til kommerciel produktion af ikke-hjemmehørende invasive arter. Forslaget bør afbalanceres i forhold til risici og de ressourcemæssige implikationer, og et forbud mod eksempelvis kommerciel minkavl i Danmark vil ikke være acceptabelt for regeringen. Det skal derfor sikres, at der med forslaget fortsat gives mulighed for kommerciel produktion af ikke-hjemmehørende invasive arter uden væsentlige erhvervsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser, hvis der er en begrænset risiko for, at den ikke hjemmehørende invasive art undslipper til miljøet.

I forhold til indsatser mod allerede etablerede ikke hjemmehørende invasive arter er det regeringens holdning, at medlemsstaterne ikke bør forpligtes til at udrydde ikke hjemmehørende invasive arter der allerede er vidt udbredt, såfremt en sådan udryddelse ikke er fysisk mulig, omkostningerne er høje og ikke står i passende forhold til fordelene ved udryddelsen, eller hvis de tilgængelige udryddelsesmetoder har alvorlige negative konsekvenser for menneskers sundhed eller miljø.

Det er samtidig regeringens holdning, at medlemsstaterne ikke bør forpligtes til at udrydde marine ikke-hjemmehørende invasive arter. Marine arter håndteres allerede i anden EU lovgivning, og et krav om egentlig udryddelse vil i praksis hverken være teknisk eller biologisk muligt at efterkomme.

Regeringen vil samtidig arbejde for, at EU-flagede skibe ikke omfattes af forordningen, når de transporterer ikke-hjemmehørende invasive arter uden for EU. I disse tilfælde vil der ikke være nogen risiko for spredning af en ikke-hjemmehørende invasiv art inden for EU's territorium, og det vil samtidig sikres, at EU-flagede skibe fortsat kan konkurrere globalt i forhold til transport af

invasive ikke-hjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan, men som måtte være tilladt at transportere uden for EU.

Listen over de mest problematiske ikke-hjemmehørende invasive arter på EU-plan vil få stor indflydelse på forordningens effekt og på det konkrete omfang af medlemsstaternes forpligtelser. Regeringen finder det derfor væsentligt, at medlemsstaterne sikres størst mulig indflydelse på listens tilvejebringelse. Listen bør således vedtages ved almindelig lovgivningsprocedure. Det er samtidig væsentligt, at optagelsen af invasive arter på listen, som foreslået af Kommissionen, sker på baggrund af en videnskabeligt baseret risikovurdering med involvering af medlemsstaterne.

Regeringen mener, at indsatsen skal fokuseres på de mest skadelige invasive arter, og er derfor forbeholden overfor forslag om at udvide forordningen til at omfatte invasive arter, der kun er fremmede i nogle, men ikke alle medlemsstater, og ligeledes overfor forslag om ikke at sætte et loft over hvor mange arter der kan optages på listen.

I forhold til medlemsstaternes mulighed for at blive undtaget for kravet om udryddelse af nye ikke hjemmehørende invasive arter, er det regeringens holdning, at den foreslåede procedure hvorefter Kommissionen ved gennemførselsretsakter skal godkende en sådan undtagelse, er unødigt tung. Det bør i stedet være overladt til medlemsstaterne at vurdere om betingelserne for en undtagelse er indfriet, efter behørig kommunikation med Kommissionen, og underlagt almindelig domstolsprøvelse

I forhold til bestemmelsen om genoprettelse af beskadigede økosystemer, er det regeringens holdning, at det bør være medlemsstaterne og ikke Kommissionen, der vurderer, om der er behov for genopretning af et beskadiget økosystem, og i givet fald selv sætter niveauet for genopretningen.

Regeringen finder det væsentligt, at forordningens tiltag og krav til medlemsstaternes indsats, overvågning og afrapportering sammentænkes, koordineres og i videst muligt omfang bygger videre på allerede eksisterende tiltag og forpligtelser i medfør af andre EU retsakter – herunder Havstrategirammedirektivet (2008/56/EF) og Vandrammedirektivet (2000/60/EF).

Regeringen finder desuden, at der er behov for præcisering og uddybning af en række af forslagens begreber, som eksempelvis ”*overalt*” og ”*naturligt udbredelsesområde*”.

For så vidt angår de foreslåede sanktionsbestemmelser lægger regeringen afgørende vægt på, at medlemsstaterne ikke forpligtes til at indføre administrative sanktioner i form af administrative bøder for overtrædelse af forordningen.

Endelig er det væsentligt for regeringen, at medlemsstaterne gives den fornødne tid til at indføre nationale regler om håndhævelse af forordningen. Ikrafttrædelsen af forordningen bør derfor fastsættes til tidligst 1 år efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget om Invasive arter blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 6. december 2013

PUNKT 2

Kommissionens forslag til omarbejdning af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed (omarbejdning) KOM (2012) 403

| Tidligt forhandlingsmandat

Revideret notat

Resume

Forslaget indebærer en omarbejdning af CITES-forordningen om kontrol af handel med vilde dyr og planter. Herved indarbejdes en række tekniske tilpasninger som er vedtaget i EU indenfor de seneste år. Samtidig tilpasses Kommissionens beføjelser til de nye regler i Lissabon Traktaten.

1. Baggrund

| Kommissionen har den 19. juli 2012 fremsendt ovennævnte forslag til medlemsstaterne. Forslaget har hjemmel i traktatens art. 192 (miljø), og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om den almindelige beslutningsprocedure i TEUF artikel 294.

| Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Miljøudvalg den 12. september 2012. Forslaget har været drøftet på Rådets arbejdsgruppemøde (WPE) den 6. september 2012, 26. marts 2013, 3. juni 2013 og senest den 16. januar d.å.

| Europa Parlamentets miljøudvalg vedtog udkast til ændringsforslag den 27. november 2013.

| Det græske formandskab ønsker at indgå en første læsningsenighed med Europa Parlamentet.

2. Formål og indhold

Der arbejdes løbende med at kodificere EU-retsakter i takt med, at ændringer til de oprindelige retsakter vedtages. Kodifikationer tilstræbes at ske senest efter den tiende ændring af den oprindelige retsakt eller med endnu kortere mellemrum for at sikre, at EU-reglerne er klare og lette at forstå. Kommissionen påbegyndte kodifikationen af CITES-forordningen i 2009. Siden er Lissabontraktaten trådt i kraft, som giver Rådet/EuropaParlamentet mulighed for at delegerer beføjelser til Kommissionen til at vedtage almenyldige ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der udbygger eller ændrer visse ikke-væsentlige bestemmelser i en lovgivningsmæssig retsakt. Sådanne Kommissionsretsakter betegnes som henholdsvis "delegerede retsakter" og "gennemførelsesretsakter". CITES forordningen indeholder bestemmelser i henhold til hvilke, en sådan delegation af beføjelser eller en sådan tildeling af gennemførelsesbeføjelser vil være hensigtsmæssig. Der bør derfor efter Kommissionens vurdering foretages en omarbejdning i stedet for en kodifikation af CITES forordningen med henblik på at indarbejde de ændringer, der er nødvendige.

Det foreliggende udkast er en opfølgning af denne proces.

Ændringer

De foreslåede ændringer er for det første en kodificering af tidligere vedtagne retsakter. For det andet foreslås det, at delegerede retsakter kan vedtages på følgende områder:

- udstedelse, gyldighed og anvendelse af import- og eksporttilladelser, etiketter til udveksling af videnskabeligt materiale, certifikater til handel internt i Unionen samt importmeddelelser
- anvendelse af plantesundhedscertifikater
- fastlæggelse af procedurer for mærkning af enheder
- gennemførelse af resolutioner vedtaget på CITES-konventionens partsmøder, afgørelser eller henstillinger fra konventionens stående udvalg eller fra konventionens sekretariat
- ændringer af bilag A-D, dog ikke ændringer af bilag A, der ikke er truffet afgørelse om på et partsmøde.

Endelig foreslås gennemførelsesretsakter for udformningen af import- og eksporttilladelser, etiketter til udveksling af videnskabeligt materiale, certifikater til handel internt i Unionen samt importmeddelelser

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har vedtaget udkast til ændringsforslag til Kommissionens forslag den 27. november 2013 og Europa-Parlamentets miljøudvalg stemmer om sagen den 30. januar 2014. Europa-Parlamentets ændringsforslag fokuserer på brugen af gennemførelsesbeføjelser og delegerede retsakter, og støtter overordnet op om Kommissionens linje på disse punkter.

4. Nærhedsprincippet

Der er tale om omarbejdning af en allerede vedtaget rådsretsakt. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er derfor ikke relevant.

5. Konsekvenser for Danmark

Forslaget vil indebære en mindre formel ændring i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 84 af 23. januar 2002 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed (Washingtonkonventionen/CITES), idet bekendtgørelsen specifikt henviser til den eksisterende rådsforordning, som nu erstattes, men har i øvrigt ikke administrative eller økonomiske konsekvenser for Danmark.

Forslaget medfører et uændret beskyttelsesniveau.

6. Høring

Forslaget har den 3. september 2012 været sendt i skriftlighøring i Miljøspecialudvalget med frist til den 5. september 2012. I den forbindelse fremkom der ikke bemærkninger til rammenotatet.

7. Forhandlingsituationen

Forslaget har været behandlet i Rådets miljøarbejdsgruppe på få møder siden september 2012. Der tegner sig et kvalificeret flertal imod dele af Kommissionens forslag om anvendelse af delegerede retsakter, hvor Rådet ønsker gennemførelsesretsakter.

Det græske formandskab ønsker at indgå en første læsningsaftale med Europa Parlamentet primo 2014.

8. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en kodifikation af CITES forordningen, hvorved der skabes et klart overblik over EU-reglerne.

På de områder hvor Kommissionen foreslår anvendelse af delegerede retsakter for så vidt angår beslutninger truffet på partsmøder, afgørelser eller henstillinger fra konventionens stående udvalg eller fra konventionens sekretariat vil anvendelsen af delegerede retsakter være hensigtsmæssig, idet beslutningerne og de dertil knyttede efterfølgende afgørelser og henstillinger vil være baseret på allerede EU-godkendte mandater. Disse retsakter vil derefter kunne vedtages hurtigere end med de nuværende procedurer. Regeringen støtter således Kommissionens forslag på disse punkter.

Retsakter, der omfatter udstedelse, gyldighed og anvendelse af import- og eksporttilladelser, etiketter til udveksling af videnskabeligt materiale, certifikater til handel internt i Unionen samt importmeddelelser, anvendelse af plantesundhedscertifikater og fastlæggelse af procedurer for mærkning af enheder er afgørende for den nationale implementering af CITES reglerne. Regeringen er på disse områder imod Kommissionens forslag og mener derfor, at vedtagelsen i disse tilfælde bør ske i form af gennemførelsesretsakter i lighed med den hidtidige praksis.

Ligeledes kan ændringer af bilag A-D have betydning for den nationale implementering af CITES reglerne, og regeringen finder derfor, at der i sådanne tilfælde skal anvendes gennemførelsesretsakter, med mindre der er tale om ændringer der er besluttet på partsmøder.

Endelig kan regeringen støtte Kommissionens forslag om gennemførelsesretsakter for udformningen af import- og eksporttilladelser, af etiketter til udveksling af videnskabeligt materiale og af certifikater til handel internt i Unionen samt importmeddelelser, idet retsakterne har væsentlig indflydelse på medlemsstaternes nationale implementering af kontrollen med handel internt og eksternt.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

PUNKT 3

Kommissionens forslag til ændring af forordning om etablering af en FLEGT-licensordning for import af tømmer ind i EU. KOM(2013) 15 final

Tidligt forhandlingsoplæg

Notat

1. Resumé

Formålet med forslaget er at tilpasse de beføjelser, er tillagt Kommissionen- i medfør af forordning 2173/2005 om etablering af en FLEGT licensordning for import af træ til EU, til de nye bestemmelser i Lissabon traktatens artikel 290 og 291 om anvendelse af hhv. delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter.

Kommissionen foreslår anvendelse af delegerede retsakter på 5 ud af de 6 eksisterende bemyndigelsesbestemmelser i forordningen. Danmark kan alene støtte anvendelse af delegerede retsakter mhp. tilpasning af forordningens bilag I-III, idet bilagene udelukkende omfatter løbende tekniske opdateringer af listen over partnerlande og deres udpegede licensmyndigheder, samt de træprodukter, for hvilke FLEGT-licensordningen finder sted. Dette er i overensstemmelse med det af Formandskabet fremlagte kompromisforslag.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige, administrative, eller økonomiske konsekvenser for Danmark, ligesom forslaget ikke påvirker det danske beskyttelsesniveau.

2. Baggrund

Kommissionens forslag til ændring af FLEGT-forordningen blev den 1. februar 2013 oversendt til medlemslandene. Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 207 om den fælles handelspolitik og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Efter afstemning om forslaget i Europa-Parlamentets handelskomité har Formandskabet fremlagt et kompromisforslag med henblik på at opnå en 1. behandlingsenighed om forslaget med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at tilpasse de beføjelser, der er tillagt Kommissionen i medfør af forordning 2173/2005 om etablering af en FLEGT-licensordning for import af træ til EU, til de nye bestemmelser i Lissabon traktaten.

Lissabontraktatens artikel 290 og 291 fastlægger, at Råd og Parlament kan beslutte at tillægge Kommissionen beføjelser med henblik på at ændre/tilpasse særskilte bestemmelser i basisretsakter, enten ved såkaldte delegerede retsakter (290-TEUF) eller ved såkaldte gennemførelsesretsakter (291-TEUF). Gennemførelsesretsakter vedtages efter behandling/afstemning blandt medlemslandene i komitologi efter bestemmelserne i Rådets og Parlamentets komitologiforordning 182/2011, mens delegeret retsakter jf. 290-TEUF fremlægges til direkte afstemning/vedtagelse parallelt i Råd og Parlament.

FLEGT-forordningen indeholder aktuelt 6 konkrete beføjelser til Kommissionen fordelt på forordningens artikler 4, 5 og 10.

Kommissionen foreslår, at beføjelsen i artikel 4 stk.2 til at godkende allerede eksisterende ordninger, der garanterer lovligheden og pålidelig sporbarhed af træprodukter fastholdes i komitologi, som en gennemførelsesretsakt, efter overgangsbestemmelserne i komitologiforordning 182/2011.

Kommissionen foreslår herefter at anvende delegerede retsakter i forbindelse med fremtidige ændringer i artikel 4 stk. 3 om CITES produkter som i forordningen er undtaget for kravene om udstedelse af FLEGT-licenser, artikel 5 om administration af FLEGT-licenserne og artikel 10 om ændring af bilag I, II og III i forordningen. Bilag I omfatter en liste over de lande som EU laver frivillige partnerskabsaftaler med indenfor rammerne af FLEGT-licensforordningen. Bilag II omfatter en obligatorisk liste af træprodukter som en partnerskabsaftale skal omfatte og bilag III omfatter træprodukter, der er specifikke for de enkelte partnerskabslande.

Kommissionen foreslår endvidere en 2 måneders høringsperiode af Parlamentet og Rådet med mulig forlængelse på 2 måneder i forbindelse med godkendelse af delegerede retsakter samt en tidsbegrænset periode for de uddelegerede beføjelser.

Formandskabets kompromisforslag mhp. forhandlinger med Europa-Parlamentet:

- Kommissionens eksisterende beføjelse i artikel 4 stk. 3 til at beslutte undtagelser fra forordningens anvendelsesområde vedrørende CITES-produkter fjernes, og erstattes med en pligt for Kommissionen til at løbende at vurdere anvendelsen af undtagelsesbestemmelsen og afrapportere herom til Råd og Parlament.
- Formandskabet afviser Kommissionens forslag om – ved delegeret retsakt - at kunne fastlægge detaljerede krav til medlemslandenes administration af FLEGT-ordningen i artikel 5. I stedet præciseres Kommissionens beføjelser, samt at disse skal udøves i komitologi som gennemførelsesretsakter.
- Formandskabet foreslår at acceptere anvendelse af delegerede retsakter mhp. tilpasning af forordningens bilag I – III i artikel 10, dog således at Kommissionens forslag kun kan vedtages, såfremt det støttes af et kvalificeret flertal af Medlemslande.
- Det foreslås at begrænse perioden for Kommissionens beføjelse til at vedtage delegerede retsakter til 5 år og med procedureforslag for forlængelse.
- Endelig foreslås det, at indsigelsesperioden vedrørende delegerede retsakter på 2 måneder skal kunne forlænges med 4 måneder fremfor kun 2 måneder, som foreslået af Kommissionen.

4. Europa Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet (EP) udtalte sig om forslaget den 28. november 2013 efter afstemning i parlamentets handelspolitiske komité, herunder med forslag om at begrænse perioden for delegerede retsakter til 5 år og med procedureforslag for forlængelse. Desuden ønskede EP at kunne forlænge indsigelsesperioden vedrørende delegerede retsakter fra 2 til 4 måneder.

EP's ordfører har tilkendegivet, at man er villig til at indlede uformelle forhandlinger om en første behandlingsenighed på det foreliggende grundlag. Afstemningen i EP om forslaget forventes gennemført 11. marts 2014.

5. Nærhedsprincippet

Da formålet med forslaget er at udmønte EU reguleringsbeføjelser i allerede gældende fællesskabsregulering, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Konsekvenser for Danmark

Administrationen af FLEGT-licensforordningen er omfattet af Lov nr. 1225 af 18. januar 2012 om administration af Den Europæiske Unions forordninger om handel med træ og træprodukter med henblik på bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ. Hverken Kommissionens eller Formandskabets forhandlingsoplæg har lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet, staten, regionerne eller kommunerne

Forslaget påvirker ikke beskyttelsesniveauet i Danmark.

7. Høring

Forslaget har ikke været sendt i bred høring blandt interessenter.

Forslaget har været i høring i Miljøspecialudvalget fra den 23. – 24. januar 2014 uden bemærkninger.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der vurderes at være opbakning fra alle Medlemslande til Formandskabets forhandlingsoplæg til de forestående forhandlinger med Europa-Parlamentet.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter Formandskabets fremlagte kompromisforslag. Danmark kan tilslutte sig at tilpasning af forordningens bilag I-III sker ved delegerede retsakter, fordi bilagene udelukkende omfatter løbende tekniske opdateringer af listen over partnerlande og deres udpegede licensmyndigheder, samt de træprodukter, for hvilke FLEGT-licensordningen finder sted.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Et notat om forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

PUNKT 4

Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om markedsføring med henblik på dyrkning i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af et majsprodukt (*Zea mays* L., linje 1507) der er genetisk modificeret med henblik på resistens over for visse skadelige sommerfuglearter KOM(2013) 758.

Mundtlig orientering

Revideret notat

1. Resumé

Den 6. november 2013 fremsendte Kommissionen et forslag til Rådets afgørelse vedrørende godkendelse til markedsføring i EU af en genetisk modificeret majs ('Linje 1507') efter reglerne i del C i udsætningsdirektivet. Formålet med forslaget er at få vedtaget en EU holdning til en ansøgning om markedsføring af den genmodificerede majs med henblik på udsætning i EU. Et lignende forslag blev den 25. februar 2009 behandlet på komitémødet under udsætningsdirektivet efter forskriftsproceduren. Danmark stemte i komitéen imod forslaget om godkendelse, idet der ikke forelå en konsolideret monitoringsplan på afstemningstidspunktet. Komitéen kunne ikke træffe beslutning med det nødvendige kvalificerede flertal, og sagen skulle derefter straks forelægges Rådet, som skal træffe beslutning inden tre måneder. Kommissionen oversendte imidlertid aldrig forslaget til Rådet. Den 26. september 2013 afsagde EU's førsteinstansret en dom, hvori det slås fast, at Kommissionen har udvist passivitet i forhold til ansøgningen, som blev indgivet i 2001, ved ikke at oversende sagen til Rådet. I overensstemmelse med denne dom oversendte Kommissionen den 6. november 2013 et forslag om godkendelse til afgørelse i Rådet. Det forventes, at sagen vil blive bragt op på et kommende rådsmøde indenfor den nærmeste fremtid. Såfremt Rådet ikke kan træffe beslutning med kvalificeret flertal, træffer Kommissionen beslutning om forslaget. Forslaget vil ikke have miljømæssige, lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Hvis forslaget vedtages vil det medføre, at den genmodificerede majs kan markedsføres og dyrkes i EU, herunder DK. Det indstilles, at Danmark stemmer imod forslaget til rådsbeslutning om godkendelse til markedsføring af majs linje 1507, idet der ikke foreligger en konsolideret overvågningsplan.

2. Baggrund

Den 6. november 2013 fremsendte Kommissionen et forslag til Rådets afgørelse vedrørende godkendelse til markedsføring i EU af en genetisk modificeret majs efter reglerne i del C i direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer, herefter kaldet udsætningsdirektivet. Godkendelsen omhandler majslinjen 'Linje 1507', der har fået overført gener, der gør den resistent overfor angreb af sommerfuglelarver (europæisk- og vestafrikansk majsborer). Forslaget skal nu behandles i Rådet. Hvis Rådet ikke kan træffe beslutning i sagen med kvalificeret flertal tager Kommissionen selv stilling til forslaget.

Danmark modtog den 20. august 2003 en ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret majs, linje 1507, efter reglerne i del C i udsætningsdirektivet. Ansøgningen er oprindeligt indleveret til de spanske myndigheder i 2001 af Pioneer Hi-Bred International, Inc. og Mycogen Seeds.

Grundnotat om sagen blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. oktober 2003.

De spanske myndigheder har udarbejdet en vurderingsrapport, hvori det indstilles, at der gives godkendelse til markedsføring. Vurderingsrapporten og ansøgningen blev fremsendt til Kommissionen og til de øvrige medlemslande.

Danmark fremsendte i oktober 2003 begrundet indvending mod ansøgningen, idet der var behov for en redegørelse for, om gensplejsningen har ført til, at der er opstået åbne læserammer i majsplantens genom, samt en redegørelse for eventuelle konsekvenser heraf, og for yderligere information, der kunne belyse, om der er et særligt behov for at beskytte truede sommerfugle. Derudover tilkendegav Danmark, at der burde gennemføres en overvågning af de langsigtede konsekvenser for ikke-målorganismer, herunder jordbundsorganismer og andre sommerfugle; at data fra samtlige år skulle gøres tilgængelige i afrapporteringen af overvågningen, som fremsendes hvert tredje år, samt at den leverede PCR-metode burde valideres af EU's Joint Research Center, og at en sådan validering burde tilvejebringes inden markedsføringen. Endvidere gjorde Danmark opmærksom på det daværende moratorium.

Endelig tilkendegav Danmark, at såfremt de tekniske retningslinjer for prøvetagning og analyse af GMO'er endnu ikke var offentliggjort, ville Danmark ikke finde det muligt at tage stilling til en godkendelse, før retningslinjerne var offentliggjort.

På denne baggrund ønskede Danmark, at sagen blev taget op i komitéprocedure.

Den 21. januar 2009 fremsendte Kommissionen et forslag til godkendelse af markedsføring i EU af den genetisk modificerede majslinje.

Forslaget blev behandlet på komitémødet (Regulatory Committee; udsætningsdirektivet) den 25. februar 2009 efter forskriftsproceduren. Komitéen kunne ikke træffe beslutning med det nødvendige kvalificerede flertal, og sagen skulle derefter straks forelægges Rådet, som skal træffe beslutning inden tre måneder (jf. Rådets afgørelse af 28. juni 1999 om fastsættelse af nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen, art. 5, stk. 4).

Danmark stemte i komitéen imod forslaget om godkendelse, idet der ikke forelå en konsolideret monitoringsplan på afstemningstidspunktet.

Kommissionen oversendte imidlertid aldrig forslaget til Rådet.

Den 13. april 2010 anlagde Pioneer sag mod Kommissionen ved EU-domstolen med påstand om, at domstolen skulle fastslå, at Kommissionen ved ikke at forelægge sagen for Rådet, havde undladt at handle i overensstemmelse med udsætningsdirektivet.

Den 26. september 2013 afsagde EU førsteinstansret en dom, hvori det slås fast, at Kommissionen har udvist passivitet i forhold til ansøgningen som blev indgivet i 2001 ved ikke at oversende sagen til Rådet.

I overensstemmelse med denne dom oversendte Kommissionen den 6. november 2013 et forslag om godkendelse til afgørelse i Rådet.

Det forventes, at sagen vil blive bragt op på et kommende rådsmøde indenfor den nærmeste fremtid.

Såfremt Rådet ikke kan træffe beslutning med kvalificeret flertal, træffer Kommissionen beslutning om forslaget.

I forbindelse med oversendelsen af forslaget til Rådet henlede Kommissionen medlemslandenes opmærksomhed på Kommissionens forslag om national selvbestemmelse mht. dyrkning af godkendte GM-afgrøder. Et blokerende mindretal har indtil nu standset den videre behandling af dette forslag.

Kommissionen opfordrede i den forbindelse medlemslandene til at arbejde videre med forslaget med henblik på at fremme sagen.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til Rådets afgørelse er at godkende den genetisk modificerede majs linje 1507 til dyrkning i EU.

Ansøgningen gælder ligeledes for krydsninger af den genetisk modificerede linje med ikke modificeret majs fremkommet ved traditionelle forædlingsmetoder.

Majslinjen 1507 har fået indsat et gen, der danner et toksin, hvilket gør planterne resistente over for angreb af visse sommerfuglelarver. Dette gen (Cry1F) stammer fra en bakterie (*Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai*). Majslinjen 1507 har også fået indsat et gen, der gør, at planterne bliver tolerante overfor ukrudtsbekæmpelsesmidler med aktivstoffet glufosinat-ammonium (Basta). Det indsatte gen (pat) stammer fra en bakterie (*Streptomyces viridochromogenes* Tü-494). Godkendelsens anvendelsesområde omfatter ikke produktets kommercielle anvendelse som en plante, der er glufosinattolerant, i EU, da pat-genet for glufosinattolerance kun måtte anvendes som et markørgen. Derfor bør produktet ikke anvendes med glufosinatherbicer på måder, der afviger fra normal praksis med majs, der ikke er tolerant overfor sådanne herbicider. Majslinjen indeholder ikke gener, der giver tolerance overfor antibiotika.

I artikel 3 i forslaget til Rådets afgørelse fastlægges de nærmere betingelser for markedsføring, herunder bestemmelser for indholdet af en forvaltningsplan for at imødegå udviklingen af insektresistens.

I artikel 4 og bilag 1 fastlægges de nærmere bestemmelser for overvågning udført af indehaveren af tilladelsen, herunder bestemmelser om at Pioneer skal udarbejde en konsolideret overvågningsplan i overensstemmelse med godkendelsen.

Kommissionens forslag af 6. november 2013 til godkendelse af 1507-majsen afviger på nogle punkter fra det forslag, som Kommissionen fremsendte til medlemslandene den 21. januar 2009 og som blev behandlet i komitéen den 25. februar 2009.

I forslaget af 6. november (art. 3, litra g) stilles ændrede krav til forvaltningsplanen for insektresistens, og eksponeringen af ikke-målinsekter i forhold til forslaget fra 2009. Der fastlægges således ændrede regler for tilflugtssteder for ikke-målinsekter beregnet i forhold til det totale areal på den enkelte bedrift med insektresistent majs, som er aktive mod sommerfugle. Forvaltningsplanen skal endvidere nu indeholde anbefalinger om at plante tilflugtsmajs (konventionel majs) i yderrækkerne langs markkanterne.

Efter art. 4 (Overvågning udført af indehaveren af tilladelsen), nr. 1 fastsættes fortsat i nærværende forslag, at den overvågningsplan, som er vedlagt anmeldelsen, ændres i overensstemmelse med tilladelsens bestemmelser.

Jf. forslaget af 6. november 2013 fastlægges herudover, at tilladelsen først udstedes, når overvågningsplanen er ændret og konsolideret i overensstemmelse med bestemmelserne i denne afgørelse. Medlemsstaterne konsulteres af Kommissionen om den konsoliderede overvågningsplan.

Herudover fastsættes – også som noget nyt - i art. 4, litra f, at indehaveren af tilladelsen gennemfører en specifik undersøgelse af de potentielle skadelige virkninger på organismer, der ikke er målarter som følge af dyrkningen af 1507-majs og indberetter resultaterne af denne undersøgelse til de kompetente myndigheder.

I Bilag 1, ”Overvågning udført af indehaveren af tilladelsen” tilføjes nu forskellige statistisk-tekniske krav til overvågningen.

Herudover er de indledende betragtninger ændret i overensstemmelse med de ovenfor nævnte ændringer.

4. Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Der er tale om en ansøgning om godkendelse til markedsføring i henhold til en allerede vedtaget rådsretsakt (udsætningsdirektivet). Spørgsmål om nærhedsprincippet er således ikke relevant.

6. Gældende ret og lovgivningsmæssige konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser: En godkendelse til markedsføring vil ikke få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet der er tale om ansøgning, der er reguleret af udsætningsdirektivet. Direktivet er implementeret i dansk ret med lovbekendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002 og bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

5. Konsekvenser for Danmark

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

En godkendelse forventes ikke at få stats- eller kommunaløkonomiske konsekvenser. Der forventes en mindre administrativ byrde i forbindelse med behandling af sagen samt tilsyn og kontrol i henhold til kapitel 5 i bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet:

En godkendelse forventes ikke at få administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Beskyttelsesniveauet

I EFSA's udtalelse på baggrund af indsigelserne, der blev vedtaget i januar 2005 konkluderes, at linje 1507 – under hensyntagen til den foreslåede anvendelse heraf - sandsynligvis ikke vil få skadelige virkninger for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet.

På baggrund af et teknisk møde mellem de nationale kompetente myndigheder i sommeren 2006, der bl.a. behandlede indsigelserne fra medlemslandene, anmodede Kommissionen EFSA om en

supplerende udtalelse med mere præcise oplysninger om de arter af lepidoptera (sommerfugle), der er henvist til i EFSA's udtalelse fra januar 2005.

EFSA blev også bedt om at foreslå, om der skulle gennemføres mere målrettede risikoforvaltningsforanstaltninger, navnlig overvågningsplaner, herunder specifikke videnskabelige forskningsundersøgelser på ikke-målorganismer og hensyntagen til geografiske regioner.

EFSA vedtog bilaget til udtalelsen om ikke-målorganismer i november 2007. Efter offentliggørelsen af dette bilag blev Kommissionen opmærksom på elleve videnskabelige undersøgelser, der var blevet offentliggjort efter EFSA udtalelsens vedtagelse i januar 2005. Kommissionen bad i juli 2008 derfor EFSA om at gennemgå disse undersøgelser og evt. andre relevante undersøgelser med hensyn til risikovurderingen af linje 1507 majs.

I oktober 2008 vedtog EFSA sin udtalelse, der konkluderer, at alle disse undersøgelser m.v. ikke gav nye oplysninger, der ville ændre de tidligere risikoanalyser af 1507 majs.

Kommissionen konkluderer i udkastet til kommissionsbeslutning i 2009, at efter gennemgangen af 1) medlemsstaternes indvendinger på baggrund af udsætningsdirektivet, 2) oplysningerne i anmeldelsen og 3) EFSA's udtalelser, at der ingen grund var til at tro, at markedsføringen af 1507 majs vil være skadelig for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet i forbindelse med den påtænkte anvendelse.

På grundlag af en anmodning indgivet af Kommissionen den 14. juni 2010 om at overveje, hvorvidt nye videnskabelige oplysninger eventuelt krævede, at konklusionerne i den videnskabelige udtalelse, der blev vedtaget den 19. januar 2005, blev taget op til revision, vedtog EFSA den 19. oktober 2011 en videnskabelig udtalelse, der opdaterede miljørisikovurderingen og vurderingen af risikostyringsanbefalingerne om insektresistent genetisk modificeret 1507-majs til dyrkning. EFSA's Ekspertpanel for Genetisk Modificerede Organismer (GMO-panel) konkluderede, at der ikke var bevis for, at dyrkningen af 1507-majs er skadelig for miljøet, forudsat der iværksættes passende forvaltningsforanstaltninger.

Den 18. oktober 2012 vedtog EFSA tillige en videnskabelig udtalelse som supplement til udtalelsen i 2011 og forelagde yderligere dokumentation og præcisering.

Efter en fornyet anmodning fra Kommissionen den 20. juni 2012 om en konsolideret udtalelse, vedtog EFSA den 18. oktober 2012 en videnskabelig udtalelse, der opdaterede konklusionerne vedrørende risikovurderingen og risikostyringsanbefalingerne om insektresistent genetisk modificeret 1507-majs. EFSA's GMO-panel identificerede ikke nogen nye videnskabelige publikationer, der indeholdt nye oplysninger, som ville ugyldiggøre EFSA's tidligere konklusioner om sikkerheden ved 1507-majs.

Miljøstyrelsen har forelagt udkastet til kommissionsbeslutning for eksperterne i DCE (Danmarks Miljøundersøgelser), DTU Fødevareinstituttet og NaturErhvervstyrelsen (Plantedirektoratet).

DMU's udtalelse af 28. januar 2009:

”DMU vurderede i den tidligere risikovurdering af 1507-majs (C/ES/01/01) pr. 19-09 2003 at: ”der (ved dyrkning) er en lille risiko for at pollenspredning til sjældne sommerfuglelarvers foderplanter som kan have negative konsekvenser for disse i forvejen truede arters fortsatte forekomst i Danmark”. Som konsekvens heraf foreslog DMU: ”at der ved dyrkning anvendes en

bufferzone omkring marken på min. 1 meter til naturområder, indtil det er påvist at dyrkningen ikke udgør nogen risiko for larver af truede sommerfugle”.

DMU finder ved gennemgang af Kommissionsbeslutningen at ønsket om overvågning er imødekommet under pkt. 16: I overensstemmelse med EFSA's udtalelse af 19. januar 2005 "(...) vedrører henstillingen for dyrkning af linje 1507-majs, som givet af ansøgeren til brugere af linje 1507-majs, foranstaltninger med henblik på at mindske udsættelsen af ikkemål-lepidoptera (såvel som målskadedyr), såsom anvendelse af ikke-transgene afgrænsningsrækker som tilflugt for målarter, der også vil mindske udsættelsen af ukrudt i markkanterne (og deraf ikkemål-lepidoptera) for pollen fra Bt-majs.

Dette er også sat som en betingelse under article 3, pkt h.: "Indehaveren af tilladelsen giver landbrugere instrukser for at sikre, at de gennemfører de nødvendige foranstaltninger, såsom at plante tilflugtsmajs i yderrækkerne og overvåge den, for at minimere udviklingen af resistens i målskadedyr og udsættelse af ikkemål-insekter for Bt-toksiner samt hjælpe landbrugerne med at dyrke Zea mays L. linje 1507."

DMU's forslag om at overvåge eventuelle langtidseffekter på nogle grupper af jordbundsorganismer er ikke blevet imødekommet. Dette emne kan dog sandsynligvis inkluderes i de generelle overvågningsprogrammer der er under udarbejdelse i EU-regi."

DMU udtalte derefter supplerende den 2. februar 2009:

"I udkast til Kommissionsbeslutning foreligger der i Artikel 4 i en oversigt over tilladelsesindehaverens overvågning specielt på målorganismene men også inkluderet biodiversitets-undersøgelser. Der henvises til Bilag I for nærmere beskrivelse af Tilladelsesindehaverens overvågning. Imidlertid beskriver de fremlagte oplysninger i Bilag I kun et generelt tilsyn med potentielle virkninger på ikke-målinsekter, men ikke nærmere om hvordan denne overvågning skal foregå, bortset fra anvendelsen af spørgeskemaer, som må anses for utilstrækkelige for en videnskabelig vurdering af eventuelle uønskede miljøeffekter. På dette grundlag vurderer DMU, at den nuværende monitoringsdel i anmeldelsen ikke er tilstrækkelig metodemæssigt beskrevet for at kunne foretage beslutning om godkendelse af overvågningsplanen."

DCE udtalte den 19. november 2013 om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse:

"Sammenfattende vurderer DCE, at på trods af at Kommissionens forslag indeholder de rigtige hensigter har det også en række svagheder:

1. Samlet kan det siges at teksten i flere tilfælde ikke er specifik og kvantitativ nok.

2. Vedrørende værnerækker er det vigtigt at der stilles krav om at de etableres. Hvis dette ikke følges, vurderer DCE at det vil være nødvendigt at vurdere placeringen af hver enkelt mark med 1507 majs i forhold til forekomst af sjældne og truede sommerfugle – og ved vurderingen af placeringen vil det for at beskytte sjældne og truede sommerfugle være nødvendigt at meddele afslag eller stille krav om at der udføres specifik overvågning alt efter hvilke sommerfugle, der er tale om.

3. DCE vurderer generelt, at det er uheldigt at forslaget bruger udtrykket "consent holder". Med forbehold for at DCE ikke har den juridiske ekspertise til at vurdere dette, så virker det uheldigt at forslaget stiller sine krav

efter at tilladelsen er givet.

4. Vedrørende monitoring vurderer DCE, at der før tilladelse kan gives bør foreligge:

- (a) en godkendt monitoringsplan der er kvantitativt beskrevet og dokumenteret metodemæssigt egnet til at påvise konsekvenser på miljø og biodiversitet ved dyrkning) og
- (b) en godkendelse af betingelserne for udførelse af specifikt studie af effekter på relevant(e) non-target organisme(r).”

Plantedirektoratets udtalelse af 28. januar 2009

”Ønsket om overvågning af de langsigtede konsekvenser for jordbundsorganismer ved dyrkning af Bt-majs var oprindeligt begrundet i huller i den daværende viden.

Der er imidlertid i mellemtiden blevet publiceret flere undersøgelser, som har belyst effekterne af dyrkning af Bt-majs på bl.a. jordbundsorganismer. Undersøgelserne har indtil videre ikke kunnet påvise negative effekter af Bt-majs på de undersøgte organismer.

Yderligere fremgår det af udkastet til godkendelse, at Pioneer Hi-Bred og Mycogen forpligter sig til at foretage en generel overvågning af potentielle effekter på ikke-målinsekter, idet der skal tages højde for både direkte og indirekte effekter. Pioneer Hi-Bred og Mycogen skal årligt indsende en rapport om overvågningen til Kommissionen og medlemsstaterne.

En endelig vurdering af, om Pioneer Hi-Bred og Mycogens monitoringsplan opfylder behovet for overvågning af potentielle effekter på ikke-målinsekter, bør dog overlades til Danmarks Miljøundersøgelser.

For de øvrige punkter vurderer Plantedirektoratet, at Danmarks indvendinger er imødekommet:

Den leverede PCR-metode blev valideret i 2005.

Endelig blev Kommissionens henstilling om tekniske retningslinjer for prøvetagning og analyse af GMO'er offentliggjort den 24. november 2004.”

NaturErhvervstyrelsen udtalte den 18. november 2013 om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse

”NaturErhvervstyrelsen noterer sig, at der i bilag II vedrørende indholdet af den folder, der ledsager hver sæk frø med 1507-majs, bl.a. skal henvises til national lovgivning om sameksistens mellem genetisk modificerede og ikke-genetisk modificerede afgrøder. De anførte krav til indholdet i bestemmelserne er omfattet af den eksisterende danske lovgivning om sameksistens.

NaturErhvervstyrelsen har herudover ingen bemærkninger til forslaget.”

Fødevarerinstittets udtalelse af 28. januar 2009.

”I relation til de manglende informationer om truede sommerfugle er det et miljø spørgsmål som vi overlader til andre at vurdere. Vi har i den forbindelse ikke haft usikkerhed i risikovurderingerne af de to majs som kunne begrunde behovet for en specifik overvågning.”

Samlet set er det Miljøstyrelsens vurdering, at der ingen grund er til at tro, at markedsføringen af 1507 majs vil være skadelig for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet i forbindelse med den påtænkte anvendelse.

Miljøstyrelsen finder dog, at den konsoliderede monitoringsplan bør være fremlagt, inden der kan tages stilling til evt. godkendelse.

8. Høring

I perioden den 26. august til den 19. september 2003 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen en høring af 55 danske interesseorganisationer, forskningsinstitutioner og myndigheder.

Høringsmaterialet bestod af et af ansøger udarbejdet sammendrag af ansøgningen, en indholdsfortegnelse til hele ansøgningen samt de spanske myndigheders vurderingsrapport. Skov- og Naturstyrelsen modtog høringssvar fra nedennævnte:

- Dansk Handel og Service
- Forskningscenter Risø
- Fødevarerindustrien
- Greenpeace
- Hovedstadens Udviklingsråd
- Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd

Dansk Handel og Service og *Hovedstadens Udviklingsråd* havde ingen bemærkninger.

Forskningscenter Risø tilsluttede sig de spanske myndigheders evaluering, men mente desuden, at dyrkning ikke bør finde sted, før de nationale regler (eller EU regler) om sameksistens mellem GM-jordbrug og ikke-GM jordbrug er på plads, da det ellers kan betyde, at dyrkningspraksis på ikke-GM jordbrug må ændres.

Det var *Fødevarerindustriens* vurdering, at ansøgningsmaterialet tilvejebringer tilstrækkelig dokumentation for at godkende den pågældende linje.

Greenpeace henstillede til, at Danmark på baggrund af både generelle og specifikke bemærkninger afviser ansøgningen. Greenpeace er generelt imod udsætning af GMO i naturen og mener specifikt, at 1507 majs skal nægtes godkendelse af følgende grunde:

- Majslinjen har ikke mindre end syv utilsigtede fragmenter af det genetiske insert. Dette resulterer i to utilsigtede åbne læserammer. Det er ikke klart, om disse fragmenter forstyrrer plantens gener, om de er indsat i transposoner (dvs. specialiserede DNA-sekvenser, der kan flytte sig rundt i cellen), eller om de er resultat af rearrangementer af plantens eget DNA.
- Ekspressionen af Cry1F proteiner er ekstraordinært højt. Nedbrydningsraten er tilsyneladende baseret på oprenset protein i stedet for på majs væv. Der er ingen angivelse af om Cry1F udskilles gennem rødderne.
- Studierne af effekter på ikke-målorganismer er stort set irrelevante, da vurderingerne kun omfatter direkte effekter på et trofisk niveau (dvs. samme niveau i fødekæden).
- Monitoringsplanen omfatter ikke sameksistens mellem GM og ikke-GM afgrøder i EU.

Der anførtes endvidere en række generelle indsigelser mod ansøgningen, som f.eks. manglende regler for erstatningsansvar, manglende regler for sameksistens, manglende regler om sporbarhed og mærkning og manglende regler til at sikre ren såsæd.

Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd fandt ingen tekniske eller videnskabelige grunde til at afvise ansøgningen.

I perioden den 26. august til den 19. september 2003 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen parallelt en offentlig høring, idet der i landsdækkende aviser blev gjort opmærksom på, at man kunne finde høringsmaterialet på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside eller rekvirere det fra Skov- og Naturstyrelsen. Der blev modtaget 1 svar med følgende indhold:

To borgere anfører, at de er særdeles utrygge overfor disse gensplejsede varer. De finder, at sikkerheden mod uønskede skadevirkninger slet ikke er ordentlig undersøgt. De anfører endvidere, at virksomhedernes meget kortfristede mål om at tjene penge ikke må spille hasard med vores generelle sundhed og vores natur. De anbefaler derfor, at ansøgningen afvises helt.

Ved høring i EU-specialudvalget vedr. miljøspørgsmål kom følgende høringssvar:

Specialarbejderforbundet (SID) anbefalede, at der ikke gives tilladelse til markedsføring i EU af den genetisk modificerede majs, da der såvel blandt befolkning som landbrug og forskere er en klar holdning om, at sprøjtemiddeltolerante GM-planter er en forkert strategi. Der var ifølge SID hverken sundheds- eller miljømæssig gevinst ved dyrkning af GM afgrøder.

Oliebranchens Fællesrepræsentation meddelte, at de ingen kommentarer havde til det fremsendte.

Udkast til supplerende rammenotat har været i høring i EU-specialudvalget vedr. miljøspørgsmål i maj 2004. Der kom følgende høringssvar:

Specialarbejderforbundet (SID) støttede, at Danmark fastholder begrundet indvending mod ansøgningen og ønsker tilføjede, at der ikke gives tilladelse til markedsføring i EU af den genetisk modificerede majs, da der såvel blandt befolkning som landbrug og forskere er en klar holdning om, at sprøjtemiddeltolerante GM-planter er en forkert strategi. Der er ifølge SID hverken sundheds- eller miljømæssig gevinst ved dyrkning af GM-afgrøder.

Forbrugerrådet mente generelt, at Danmark bør arbejde for, at moratoriet opretholdes, så længe sameksistensregler, herunder regler om ansvar, ikke er på plads i EU. Forbrugerrådet kunne således ikke støtte godkendelse af genetisk modificeret majs.

Landbrugsraadet og Dansk Landbrug fandt, at der i lyset af, at de danske myndigheder har fået tilfredsstillende svar på de i efteråret 2003 fremførte indvendinger, bør meddeles markedsføringstilladelse med krav om, at det obligatoriske overvågningsprogram tager højde for de danske myndigheders ønske om overvågning vedr. jordbundsorganismer og sommerfugle.

I perioden den 15. november 2013 til den 20. november 2013 gennemførte Miljøstyrelsen en høring af danske interesseorganisationer, forskningsinstitutioner og myndigheder. Høringsmaterialet bestod af Kommissionens forslag til Rådets afgørelse. Miljøstyrelsen har modtaget høringssvar fra nedennævnte:

- Greenpeace
- NOAH
- Landsorganisationen NaturSundhedsrådet
- Landbrug & Fødevarer

Greenpeace henviser i deres høringsvar til et brev fra Greenpeace med flere som blev sendt til EU-Kommissionens formand J.M.Barosso.

I brevet opfordres Kommissionen til ikke at godkende GM-majs 1507 til dyrkning af følgende grunde:

- at risikovurderingen er ufuldstændig, da risikovurderingen ikke omfatter det forhold, at majs er tolerant overfor glufosinate ammonium
- at EFSA's risikovurdering fremhæver utilsigtede skadelige virkninger på ikke-målorganismer såsom sommerfugle og mål
- at der mangler vurderinger af påvirkningen af bier.

NOAH opfordrer regeringen til at stemme imod Kommissionens forslag til Rådsafgørelse af bl.a. flg. grunde:

- ”Effekterne af herbicidtolerance er ikke vurderet af EFSA, trods krav om dette gennem EU direktiv. Det har derfor ukendte konsekvenser for miljøet og sundheden at godkende dyrkning af 1507.
- EFSA har vurderet konsekvenserne ved 1507's produktion af Bt toxin Cry1F og konkluderer, at udskillelsen heraf udgør risiko for sommerfugle og mølarter og indrømmer, at der er mangel på viden om, hvilke af disse arter der er udsatte. EFSA har ikke udført studier med 1507 CRY1F på jordorganismer, bier og vandorganismer. Konsekvenserne er derfor ukendte.
- Mange af EFSA's konklusioner er ikke baseret på forsøg med Cry1F, men med Cry1, som EFSA vurderer, er 350 gange mindre kraftigt end Cry1F.
- GM-afgrøder og -fødevarer udgør ukendte sundhedsrisici for mennesker, idet der mangler langtidsforsøg og forsøg med gravide forsøgsdyr. Desuden ønsker danske forbrugere ikke GM-fødevarer og -produkter, hvilket vil være en konsekvens af dyrkningen, selvom den ikke finder sted på dansk jord.
- Dyrkning af GM-afgrøder fører til resistens blandt ukrudt og insekter, øget sprøjteforbrug og tab af biodiversitet. Desuden generer GM-afgrøder et landbrug bestående af monokulturer, forurener konventionelle og økologiske afgrøder og giver ejerskabet af fødevarer og fødevareforsyning til transnationale virksomheder.”

Landsorganisationen NaturSundhedsrådet er imod tilladelse til markedsføring af GM-majs 1507 idet man henviser til at forsigtighedsprincippet bør finde anvendelse i forhold til GM-afgrøder.

Landbrug & Fødevarer har noteret sig, at EFSA i gentagne vurderinger siden 2005 har gentaget den af de kompetente spanske myndigheders vurdering fra 2003 om, at denne GM-majs ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet. Landbrug & Fødevarer har endvidere noteret sig, at Kommissionen opstiller detaljerede retningslinjer for den i Udsætningsdirektivet krævede overvågningsplan.

På den baggrund finder Landbrug & Fødevarer, at Danmark bør stemme for markedsføringsansøgningen. Den pågældende majssort er ikke relevant til dyrkning i Danmark, da den europæiske majs borebille ikke forekommer i Danmark. Landbrug & Fødevarer finder, at de danske myndigheder bør opfordre myndighederne i de medlemsstater, hvor dyrkningen er relevant til at opstille retningslinjer for sameksistens, som sikrer, at det er muligt at dyrke konventionelle og økologiske majsafgrøder selv om nogle landmænd vælger at dyrke denne GM afgrøde.”

I perioden den 4. december 2013 til den 10. december 2013 gennemførte Miljøstyrelsen en høring af Specialudvalget vedrørende Miljø.

Miljøstyrelsen har modtaget høringssvar fra nedennævnte:

- 3F
- DI
- DuPont Nutrition and Bioscience ApS

3F:”3F støtter, at Danmark fastholder begrundet indvending mod ansøgningen og ønsker tilføjet, at der ikke gives tilladelse til markedsføring i EU af den genetisk modificerede majs, da der såvel blandt befolkningen som landbrug og forskere er en klar holdning om, at sprøjtemiddeltolerante GM-planter er en forkert strategi. Der efter 3F’s opfattelse hverken sundheds- eller miljømæssige gevinster ved dyrkning af GM-afgrøder.”

Dansk Byggeri:

Dansk Byggeri havde ingen bemærkninger til forslaget.

*DI:*DI gør indledningsvist opmærksomt på, at DI fødevarer har fremsendt høringssvar den 26. november 2013 i forbindelse med høringen af danske interesseorganisationer, forskningsinstitutioner og myndigheder.

DI anførte her, at EFSA vurderer, at der ikke er nogen miljø- og sundhedsmæssige problemer i forbindelse med dyrkningen af majs. Baseret på EFSA’s positive udtalelser er det DI’s vurdering, at der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for at imødekomme ansøgningen.

DI Fødevarer anbefaler derfor, at ansøgningen imødekommes uden forsinkelse.

Ved en fejl er denne udtalelse ikke medtaget i det udkast til rammenotat, der blev fremsendt til Specialudvalget vedrørende miljø den 4. december 2013.

I forbindelse med høringen af Specialudvalget vedrørende miljø fremsendte DI den 10. december 2013 en række bemærkninger til indstillingen om at stemme imod forslaget til rådsbeslutning.

DI fremfører, at der ikke er tale om en endelig godkendelse af markedsføring af majslinje 1705, men en godkendelse af Rådets forslag (2013/0368), der fastlægger de nærmere betingelser for den endelige godkendelse - herunder krav til overvågningsplan, jf. udkast til rådsbeslutning art. 2.

DI finder, at processen er således, at udkastet til rådsbeslutning godkendes, før parterne er enige om en detaljeret overvågningsplan. Først efterfølgende, når alle parterne er enige om den endelige overvågningsplan, får ansøgeren den endelige godkendelse.

DI henviser til, at hvis medlemslandene vedtager Rådets forslag (2013/0368), går Pioneer videre med at udvikle deres overvågningsplan i samarbejde med de spanske myndigheder. Den endelige version fremlægger Spanien medlemslandene. Hvis Danmark i denne forbindelse ikke mener, at

overvågningsplanen er tilstrækkelig, er der således mulighed for at rejse eventuelle indvendinger. Samtlige medlemsstater er derfor med til at drøfte forholdene omkring planen.

DI finder således, at indstillingen – med henvisning til den manglende konsoliderede overvågningsplan – baserer sig på en fejlagtig forståelse af godkendelsesprocessen.

DuPont Nutrition and Bioscience ApS: DuPont Nutrition and Bioscience ApS har med brev af 10. december 2013 fremsendt en række bemærkninger til indstillingen om at Danmark stemmer imod forslaget som stort set er i overensstemmelse med det af DI anførte.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der hverken vil være et kvalificeret flertal for eller imod kommissionens forslag.

10. Regeringens generelle holdning

Majs har ingen vilde slægtninge i Danmark og kan ikke etablere vedvarende bestande i naturen eller på dyrkningsarealer, da frøene normalt ikke overlever vinteren. Majsboeren findes kun enkelte steder i Danmark, og derfor forventes det foreløbig ikke, at 1507-majsen vil blive dyrket herhjemme.

Forud for komitébehandlingen af Kommissionens forslag i 2009 lagde Danmark afgørende vægt på, at der gennemføres en overvågning af de langsigtede konsekvenser for ikke-målorganismer, herunder jordbundsorganismer og europæiske sommerfugle.

Kommissionen havde i kommissionsbeslutningen fra 2009 stillet en række krav til overvågningsplanen (bilag 1), men selve den konsoliderede overvågningsplan forelå ikke på afstemningstidspunktet.

Danmark fandt, at en evt. godkendelse til markedsføring af 1507 majsen burde afvente, at den konsoliderede overvågningsplan bliver fremlagt.

I forbindelse med det nye forslag til Kommissions beslutning foreligger der fortsat ikke nogen konsolideret overvågningsplan.

En grundig og veldokumenteret overvågning er især vigtig i forbindelse med dyrkning af insektresistente GM-afgrøder – især i forhold til ikke-målorganismer.

Danmark lægger således fortsat afgørende vægt på, at der foreligger en tilfredsstillende konsolideret overvågningsplan, før medlemslandene kan tage stilling til Kommissionens forslag.